

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ І РОЛІ ПЕРЕПІДГОТОВКИ ЯК ФОРМИ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ДІЗНАВАЧІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Романов М. Ю.

старший лейтенант поліції,

старший слідчий в особливо важливих справах

Головного слідчого управління Національної поліції України,

аспірант заочної форми навчання

Національної академії внутрішніх справ

м. Київ, Україна

Досить актуальним питанням сьогодення є забезпечення прав і свобод людини і громадянина всіма доступними способами та засобами. В свою чергу функціонування органів правопорядку, одним з найбільших серед яких є Національна поліція України є інституційною гарантією прав і свобод кожної людини та громадянина.

Питання про професійність працівників Національної поліції України поставало неодноразово та залишається гострим і до тепер, навіть після глобальної реформи Міністерства внутрішніх справ України. Водночас, останніми роками, ще одне серйозне перетворення стало запорукою ефективізації функціонування поліції та прискорило її роботу.

Створення (або ж відновлення роботи) підрозділів дізнання (в складі органів досудового розслідування) Національної поліції України дозволило пришвидшити досудове розслідування окремої категорії кримінальних правопорушень, що являють собою кримінальні проступки. Проте, слід підкреслити, що новостворена служба черпає кадровий ресурс безпосередньо зі штату слідчих поліції, або згідно з положеннями пункту 4¹ частини першої статті 3 (Визначення основних термінів Кодексу) Кримінального процесуального кодексу України, уповноважує осіб інших підрозділів Національної поліції України, здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків.

В світлі таких процесів, питання про початок процедури перепідготовки окремих працівників, що передбачена в межах післядипломної освіти поліцейських відповідно до положень Закону України «Про Національну поліцію», на нашу думку, окремим питанням у дослідженні організаційно-правових засад функціонування підрозділів дізнання Національної поліції України має постати аналіз ролі перепідготовки як форми післядипломної освіти дізнавачів Національної поліції України.

У свою чергу, перепідготовкою, у відомчих нормативно-правових актах визначається професійне навчання, спрямоване на оволодіння працівниками поліції іншою професією [1].

Поряд із цим, поняття перепідготовки інтерпретується у працях вчених і нормативно-правових актах по-різному, наприклад, тлумачний словник Української мови визначає, що перепідготовка є процесом, що характеризується діями, щодо підготовки заново, по-іншому [2], а в положеннях частини 6 статті 18 (Освіта дорослих) Закону України від 05 вересня 2017 року № 2145-VIII «Про освіту» [3], що є аналогічним до визначення відповідного поняття у Законі України від 10 лютого 1998 року № 103/98-ВР «Про професійно-технічну освіту» [4] та Положенні про професійне навчання працівників на виробництві (затверджене спільним наказом Міністерства праці та соціальної політики України та Міністерства освіти і науки України від 26 березня 2001 року № 127/151 (zareestrovаний в Міністерстві юстиції України 6 квітня 2001 року за № 315/5506) [5], визначається як «професійне (професійно-технічне) навчання, спрямоване на оволодіння іншою професією робітниками, які здобули первинну професійну підготовку».

Таким чином, враховуючи, що сутність та зміст професії поліцейського може бути значно ширшим за суто «патрульну» чи «слідчу (дознавацьку)» функції, належить зауважити, що положення пункту 4⁻¹ частини першої статті третьої (Визначення основних термінів Кодексу) Кримінального процесуального кодексу України встановлюють, що дізнавачем є службова особа підрозділу дізнання органу Національної поліції, уповноважені особи іншого підрозділу Національної поліції України, які уповноважені в межах компетенції, передбаченої цим Кодексом, здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків.

Поряд із цим, на думку вітчизняних учених перепідготовка означає, що працівників, які мають певні професійні знання з уже набутої професії, проходять навчання, спрямоване на оволодіння іншою професією, не тільки для вдосконалення технологічного процесу, впровадженням нових технологій та обладнання, але й з матеріальних причин, загрози звільнення [6].

Водночас на офіційному інтернет-ресурсі Державного університету телекомунікацій зазначається, що перепідготовка кадрів – це отримання іншої спеціальності та професії на основі здобутого раніше освітнього ступеня та практичного досвіду, а також одночасне навчання за двома спеціальностями відповідного освітнього ступеня в одному або різних навчальних закладах [7].

Тобто, питання про ефективну організацію перепідготовки працівників поліції перед наділенням їх повноваженнями щодо здійснення досудового розслідування кримінальних проступків постає найбільш

гостро, оскільки такі працівники, враховуючи різноманіття та специфіку своєї професійної поліцейської діяльності (наприклад функцій дільничних офіцерів поліції чи патрульних поліцейських) не могли в повній мірі ознайомлюватись та розуміти сутність і зміст процесу досудового розслідування.

Водночас, стрімка поява окремих елементів електронного кримінального провадження у вітчизняному законодавстві, наприклад, внесених Законом України від 01 червня 2021 року № 1498-IX «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо запровадження інформаційно-телекомунікаційної системи досудового розслідування» [8], обумовлює необхідність запровадження новітніх інформаційних технологій у навчальний процес, що дозволять закласти навички користування основними цифровими кейсами в рамках електронного кримінального провадження.

Таким чином, ми вважаємо, що питання про перепідготовку осіб, які претендують на посади дізнавачів у Національній поліції України безперечно є одним із найбільш гострих, а врегулювати його може лише чітко спланований комплекс дій із запровадження ефективних програм перепідготовки працівників, що володіючи базовими знаннями в правоохоронній сфері, виявивши бажання матимуть змогу здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків.

У свою чергу, нами зазначається, що перепідготовка поліцейських кадрів для подальшого зайняття ними посад дізнавачів не є ефективним кадровим кроком в довготривалій перспективі, оскільки в таких умовах – підрозділи дізнання наповнюватимуться кваліфікованими кадрами за рахунок чисельності інших підрозділів поліції, а в них, в свою чергу, зростатиме кадровий голод.

Проте, безперечно важливою є роль інституту перепідготовки, як форми післядипломної освіти поліцейських у контексті наповнення кадрами підрозділи дізнання Національної поліції України.

Література:

1. Про організацію післядипломної освіти працівників Національної поліції: Положення (затверджене наказом Міністерства внутрішніх справ України від 24 грудня 2015 року № 1625 та зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16 січня 2016 року за № 76/28206. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0076-16#Text>
2. Великий енциклопедичний юридичний словник / за редакцією акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. – Київ: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. – 992 с.

3. Про освіту: Закон України від 05 вересня 2017 року № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. Про професійно-технічну освіту: Закон України від 10 лютого 1998 року № 103/98-ВР. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 32, ст. 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр#Text>
5. Про затвердження Положення про професійне навчання працівників на виробництві: спільний наказ Міністерства праці та соціальної політики України та Міністерства освіти і науки України від 26 березня 2001 року № 127/151. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0315-01#Text>
6. Іванова Ю. С. Поняття професійного навчання працівників: теоретико-правовий аналіз / Ю. С. Іванова // Право та інновації № 4 (8) 2014. – 2015. URL: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2015/03/Ivanova8.pdf>.
7. Перепідготовка кадрів // Державний університет телекомунікацій (офіційний інтернет-ресурс). URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/361-perepidgotovka-kadriv-navchalniy-proces/>
8. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо запровадження інформаційно-телекомунікаційної системи досудового розслідування: Закон України від 01 червня 2021 року № 1498-IX. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2021, № 31, ст. 253. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1498-20#Text>

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ТА ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

Смерницький Д. В.

доктор юридичних наук, старший дослідник,

заступник директора

Державного науково-дослідного

інституту Міністерства внутрішніх справ України

м. Київ, Україна

Першою ланкою у ланцюжку трансформаційних перетворень у розвинутих країнах є наукова діяльність. Адже на думку О.І. Гуторова: «Наука – це особлива форма пізнання, яке здійснюють особливі